

ANTI-MÜLLEROV HORMÓN

V ĽUDSKOM TELE ÚRADUJE MNOŽSTVO HORMÓNOV, KTORÉ OVPLYVŇUJÚ NAŠE ZDRAVIE, CELKOVÝ STAV A ŽIVOT. JEDNÝM Z DÔLEŽITÝCH A ZÁROVEŇ NENÁPADNÝCH HORMÓNOV JE AJ TAKZVANÝ ANTI-MÜLLEROV HORMÓN (AMH), KTORÝ SA NACHÁDZA V TELE ŽENY AŽ DO MENOPAUZY. VIETE, AKÁ JE JEHO ÚLOHA?

S DOSPIEVANÍM RUKA V RUKU

AMH nie je žiadnou novinkou. Medicína ho pozná už niekoľko desiatok rokov. Gynekológom po celom svete pomáha pri riešení najčastejších problémov. Zaujímavosťou tohto málo spomínaného hormónu je, že patrí medzi výlučne ženské záležitosti, avšak určité množstvá AMH boli objavené dokonca aj u chlapcov. U nich sa však AMH produkuje len do puberty, potom sa postupne jeho produkcia znižuje a vytráca. Celkom

naopak to ale funguje u žien. V tele dievčat sa začína AMH tvoriť až v puberte, a to priamo vo vaječníkoch. Odtiaľ putuje do celého tela a je významným nosičom informácií a regulátorom plodnosti.

„Jednoducho povedané, anti-Müllerov hormón zabezpečuje, že folikuly nedozrievajú naraz vo veľkom množstve a zásoby vajíčok sa v tele žien

nevyčerpávajú predčasne,“ upresňuje úlohu nenápadného biologického informátora gynekológ MUDr. Peter Harbulák, PhD.

NENÁROČNÝ ODBER

Vyšetrenie hladiny hormónu AMH v krvi nezávisí od dňa menštruačného cyklu a ani od užívania hormonálnych liekov. Aj to je dôvod, prečo sa toto jednoduché vyšetrenie rýchlo ujalo a využíva sa dodnes. „Môže sa vykonať prakticky kedykoľvek. Odber trvá iba chvíľu a môže ho urobiť aj gynekológ primárneho kontaktu vo svojej obvodnej ambulancii. Týmto jednoduchým testom dokážeme sledovať tzv. folikulárnu rezervu,“ pokračuje v rozprávaní gynekológ a odborný zástupca pre reprodukčnú medicínu.

Gynekológ
MUDr. Peter
Harbulák, PhD.

ČO JE OVARIÁLNA REZERVA

Tento pojem sa spomína v gynekológii veľmi často. No málokto naozaj tuší, čo všetko za ním je. Každá žena sa narodí s určitým počtom vajíčok, ktorý v priebehu života klesá. Pokles plodnosti je spôsobený „starnutím“ vaječníkov. OVARIÁLNA REZERVA začína u žien klesať po 25. roku života, ešte výraznejšie sa znižuje po 30. roku. Preto sa tolko apeluje na vek žien a práve na tieto čísla. Naše telo však pozná aj iné zaujímavé čísla a tie by mohli zaujímať najmä ženy, ktoré si nedokážu odoprieť cigaretetu. „Už po narodení sa vo vaječníkoch dievčatka nachádza približne milión vajíčok, z ktorých do obdobia puberty ostane asi 300 000. Počas reprodukčného veku sa pri ovulácii uvoľní približne 300 vajíčok. Ostatné vajíčka zaniknú. Proces úbytku vajíčok je u každej ženy určený a neovplyvňuje ho užívanie antikoncepcie, liečba neplodnosti ani počet pôrodov,“ ubezpečuje MUDr. Peter Harbulák, PhD. Avšak pre spomínané fajčiarky má jednu zásadnú a zlé správu: „Je dokázané, že zánik vajíčok, ako aj nástup menopauzy urýchľuje práve fajčenie.“

SITUÁCIE, V KTORÝCH SA ZÍDE

Sledovanie AMH sa osvedčilo najmä v dvoch prípadoch:

1. Ak je potrebné monitorovať veľmi časté ochorenie polycystických ovárií (PCO) – ochorenie, ktoré značí poruchu hormonálnej regulácie u žien.
2. Ak je potrebné sledovať spomínané folikulárne rezervy. Stáva sa tak

predovšetkým pred IVF „in vitro fertilisation“, čiže pred mimotelovým oplodnením. „Je dokázané, že ženy s vyššou koncentráciou AMH majú vyššiu šancu po stimulácii otehotnieť. Vtedy takýto jednoduchý odber dokáže veľa napomôcť a napovedať,“ hovorí z praxe MUDr. Harbulák.

ČAS HRÁ PROTI NÁM

Podľa MUDr. Petra Harbuláka, PhD., je potrebné pri odberoch AMH rozlišovať, do akej skupiny žena patrí. Pretože iné hodnoty sa posudzujú u žien vo veku od 25 do 29 rokov a iné zase u žien po tridsiatke. V každom prípade však platí, že ak sa ukáže, že hodnota AMH predstavuje nízku ovariálnu rezervu, reprodukčná schopnosť ženy je ohrozená, funkčnosť vaječníkov jednoznačne klesá. Ak pár zvažuje potomstvo, býva mu v takýchto prípadoch odporúčaná návšteva špecializovaného centra pre asistovanú reprodukciu. Čas tu zohráva veľmi dôležitú úlohu. Ak však odbery AMH preukážu, že ovariálna rezerva je normálna, ale napriek tomu sa páru nedarí spontánne počať, naznačuje to, že by bolo dobré preskúmať mužský spermogram a odporúčané je aj vyšetrenie u mužského urológa (andrológa). Až keď sa preukáže, že tieto vyšetrenia sú u muža v poriadku, až potom sa odporúča pristúpiť k náročnejším

vyšetreniam, ktoré skúmajú priechodnosť ženských orgánov.

MENOPAUSA PRED TRIDSIATKOU?

AMH sa nachádza v tele žien až do menopauzy. Po ukončení menštruačného cyklu a dokončení svojej dôležitej úlohy sa z tela navždy vytráca. Ak sú namerané hodnoty AMH u mladšej ženy kritické, značí to nástup predčasnej menopauzy. O menštruáciu neprichádzajú len ženy okolo štyridsiatky, v prechode sa ocitávajú aj ženy vo veku okolo dvadsať rokov. Za predčasné vyradenie vaječníkov z funkčnosti môže v mnohých prípadoch tolko spomínaný nevhodný životný štýl a výrazný pokles telesnej hmotnosti, ktorý nepodporuje tvorbu mnohých dôležitých hormónov. (Tieň modeliek súčasnej doby – aj tak sa tomuto ochoreniu hovorí v určitých kuloároch.) Kondíciu vaječníkov však ovplyvňujú aj rôzne ochorenia, gynekologické ťažkosti či dedičné predispozície. Ak má žena v krvi dostatok hodnôt AMH, je to dobrý signál pre prípad, ak by mala v pláne v blízkej dobe otehotnieť. Pokiaľ ho však v krvi brázdí máličko a menopauza by ešte vzhľadom na vek nastať nemala, je to signál, že s našimi vaječníkmi niečo nie je v poriadku a treba vyhľadať odbornú pomoc.